

Fântâna lui Iacov

Fântâna lui Iacov sau Puțul lui Iacov sau Puțul din Sihar este un puț circular adânc, tăiat în stâncă, asociat, de circa două milenii, în tradiția religioasă cu persoana patriarhului Iacov. Este situat la mică distanță de situl arheologic Tell Balata, considerat a fi biblicul Sechem. Puțul se află în prezent în incinta mănăstirii ortodoxe cu același nume, în orașul Nabluș din Cisiordania. Tradițiile iudaică, samariteană, creștină și musulmană asociază puțul cu personalitatea patriarhului Iacov. Acesta nu este explicit menționat în Vechiul Testament. În Cartea Facerii 33,18 se spune că Iacov s-a întors la Șechem de la Paddan-aram ("din Mesopotamia"), s-a așezat "în fața cetății" și a cumpărat un lot de pământ pe care și-a ridicat cortul. Unii specialiști în istorie biblică dispută faptul că acest lot de teren ar fi același cu cel pe care a fost construit puțul lui Iacov. Puțul (Fântâna) lui Iacov este însă menționat explicit în Noul Testament, în Evanghelia după Ioan 4, 5-30, unde se spune că Hristos "a venit la o cetate a Samariei, numită Sihar, aproape de locul pe care Iacov l-a dat lui Iosif, fiul său; și era acolo fântâna lui Iacov." Evanghelia descrie apoi discuția care a avut loc între Iisus și o femeie samarineancă, pe când Hristos se odihnea lângă fântână. Scrierile unor pelerini indică faptul că, de-a lungul timpului, Puțul lui Iacov se afla în bisericile construite succesiv în același loc.

Până în anul 330 d.Hr, acest loc a fost identificat drept cel în care Hristos a vorbit cu femeia samarineancă. Acolo creștinii obișnuiau să officieze botezuri. Înainte de anul 384 d.Hr. o biserică în formă de cruce a fost construită în acest loc înainte de anul 384 d.Hr., fiind menționată în secolul al IV-lea în scrierile Fericitului Ieronim. Foarte probabil, această biserică a fost distrusă în timpul Răscoalei samarinenilor din anul 484 sau din 529. Reconstructă de împăratul Iustinian, această a doua biserică din perioada bizantină exista încă în anii 720 și, cel mai probabil, până la începutul secolului al IX-lea. Biserica din perioada bizantină era deja ruinată când cruciații au ocupat orașul Nabluș, în anul 1099. Relatări ale pelerinilor de la începutul secolului al XII-lea menționează

Domnul Iisus și Samarineanca, *icoană*

puțul, fără a aminti despre existența unei biserici în acel loc. Relatări mai târzii de secol XII menționează o biserică recent construită la Puțul lui Iacov. O primă astfel de mărturie clară o dă Teoderic, care scrie: "Puțul ... se află la o distanță de o jumătate de milă de oraș [Nabluș]: se află în fața altarului, în biserică care a fost construită deasupra lui, unde maicile își închină viața slujirii lui Dumnezeu." Această biserică din perioada cruciată a fost construită în anul 1175, probabil cu sprijinul reginei Melisande, care a fost exilată în anul 1152 la Nabluș, unde a trăit până la moartea ei, în 1161. Se pare că biserica aceasta a fost distrusă după victoria lui Saladin asupra cruciaților în Bătălia de la Hattin din anul 1187.

În martie 1697, când Henry Maundrell a vizitat locul, apa din puțul lui Iacov avea o adâncime de 15 feet (4,6m). Edward Robinson, care a vizitat locul la jumătatea sec. al XIX-lea, a descris "rămășițele bisericii vechi" de deasupra puțului, spre sud-vest, care arătau ca "o grămadă informă de ruine, printre care se văd fragmente de coloane cenușii de granit, care își păstrau încă patina antică."¹ Localnicii creștini au continuat să vină să se închine în aceste locuri și atunci când acolo nu mai era o biserică.